

Published under EUCOM Civil Affairs
Division Authorization Number UNDF 236
Responsible Publisher: JUOZAS VITENAS
Responsible Printer: Haas & Cie., Augsburg
Circulation: 4000

Leid.-vyr. red. - J. VITENAS, Liter. ir kul-
tūr. sk. red. - A. GRAŽIUNAS, Inform. sk.
red. - V. ROČEVIČIUS.

Redakcija ir administracija: (13b) Augsburg-
Hochfeld, Baltic DP Camp.
Ein. sąsk. Bayerische Vereinsbank, Filiale
Augsburg, Nr. 23673
Atskiro Nr. kaina 25 Pf.

7 (262)

AUGSBURGAS, ketvirtadienis, 1949 m. sausio 20 d.

V METAI

Liburial

LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

ISEINA ANTRADIENIAIS, KETVIRTADIENIAIS IR ŠEŠTADIENIAIS

Sovietai ruošėsi karui 1948 m. rudenį?

ISAKYMAS RUOŠTIS EVAKUACIJAI ISTREMTŲJŲ KATEGORIJS. SUSISIEKIMO PUNKTAI. SPECIA-
LŲ KURSAI PARUOŠTI MGB VALDININKAMS

„Newsletter from behind the iron curtain“ savo Nr. 193/4 rašo, jog jo redakcija yra gavusi iš lietuvių pogrindžio atstovo Politbiuro įsakymo Šiaurės fronto armijos IV skyriui nuorą. Raštas buvo siųstas MGB karininkui Abakumoviui ir turėjo būti vykdomas 1948 m. lapkričio-gruodžio mėnesiais pagal Abakumovo įsakymą. Įsakymas lietuvių Suomijos-Karelijos ir Baltijos respublikas.

Politbiuras juo įsakė:
a) Evakuoti visus politinius kalinius, kurie buvo suimti ar tardomi; pasirušinti evakuacijai turėjo būti baigti iki 1948 m. rugpiū-

čio mėn.; į evakuacijos planą turėjo būti įjungtos ir šeimos tų asmenų, kurie kaltinami špiunažu, dalyvavimu pogrindinėje veikloje ar palaikymu ryšių su užsieniu.

c) Centrinės MVD ir MGB įstaigos turi minėtose respublikose iki rugpiūčio mėn. galo paruošti statistinius duomenis šių kategorijų žmonių:

1. buv. profesionalių karių, šaulių ir karininkų bei jų šeimų, 2. buv. civilinių tarnautojų, 3. visų laisvųjų profesorių ir mokytojų bei jų šeimų, 4. kunigų ir religinių organizacijų narių, 5. laisvų pro-

fesijų asmenų: teisininkų, inžinierių ir kt. bei jų šeimų.

f) Specialiai turėjo būti paruošta tų asmenų politinis nusistatymas ir dabartinė profesija.

e) MGB geležinkelio rezervų junginiai turėjo būti paruošti transportui ir geležinkelio apsaugai.

g) MGB daliniams išduoti lengvi automatiniai ginklai, granatos, dinamitas ir t. t.

h) Evakuacijos tvarka ši: 1. vėžama iš dviejų sričių: pajūrio ir Vilniaus. Iš pajūrio į Velikije Luky, iš Vilniaus į Minską. 2. Iš vakarinės srities su centru Kaune ir centrinės srities su Šauliais — į Jaroslavlį.

Antroje įsakymo dalyje, kur paličiamas Skandinavijos ir Suomijos frontas, įdomūs yra du punktai:

1. MGB dalinių ir kt. junginių kariai, priskirti prie reguliariųjų kariuomenės, turi būti mokomi topografijos ir orientacijos žemėlapiuose; 2. asmenys, kurie moka vietinę kalbą, turi būti pasiųsti 8 savarakių politiniams apmokymui į Kronštadtą ar Kaliningą. Baigę apmokymą, jie turi būti priskirti prie reguliariųjų kariuomenės šiaurinėje fronte.

Sis pranešimas patvirtina, jog nuo 1948 m. balandžio iki birželio mėn. Kaliningo mokykloje buvo ruošiami įvairių rūšių ir laisvųjų MGB karininkai. Švedų, suomių ir vokiečių kalbomis jiems buvo teikiamos informacijos apie Švedijos, Suomijos ir Vokietijos istoriją bei socialinę ir ekonominę padėtį. Tokius kursus birželio mėn. baigė apie 10.000 klausytojų.

Nuo 1948 m. liepos mėn. gausus MVD-MGB personalas buvo sukoncentruotas apie Baranovičius, iš kur vėliau dalis buvo perkelta į Pabaltijo kraštus.

Kinu komunistai sutinka derėtis

Nankingas. Sausio 15 d. kinų komunistų radijas pirmą kartą oficialiai pareiškė, jog komunistai sutinka derėtis su nacionalistais dėl taikos sudarymo. Komunistų vado Mao Cetung paruošė 2000 žodžių raštą tuo klausimu visa kaltė už pilietinį karą ir jo padarinius metama Čiangkaišekui ir jo vyriausybei. Toliau rašte sakoma, jog komunistai tik tuomet sutiks eiti į taikos derybas, jei bus išpildyti aštuoni reikalavimai. Komunistai reikalauja: 1. nubausti karo nusikaltėlius pagal jų paruoštą sąrašą (jame Čiangkaišekas yra karo nusikaltėlis Nr. 1); 2. panaikinti 1947 m. Kinijos konstituciją; 3. panaikinti dabartinę valdymosi formą; kuri būtų tvarkoma „demokratiniais principais“; 5. nusavinti „biurokratų“ kapitalus; 6. praveisti žemės reformą; 7. nutraukti visas sutartis, kurios Kiniją „parduoda“ užsieniui ir 8. sušaukti konferenciją, kurioje reikšmės nedalyvaujančių ir kuri išrinktų „demokratinę valdžią“.

Pasiūlęs šias sąlygas Mao Cetung sako, jog Kuomintangas sutinkąs derėtis tik dėlto, jog jau nepajėgęs kariauti. Tačiau jei nacionalistai turi gerų norų derėtis, jie privalo priimti aukščiau minėtas sąlygas.

Kaltindamas nacionalistų vyriausybę, Mao Cetung griežtai smerkia jų vedamą politinę ir karinę akciją, kuri yra „remiama amerikiečių imperializmo“. Komunistų vadas teigia, jog reakcinės Kuomintangų vyriausybės politika privedusi prie to, jog Kiniją yra okupavę Amerikos aviacija ir laivynas, o amerikiečių siūnami tankai, lėktuvai sunkioji ir lengvoji artilerija turėjo tikslą pražudyti Kiniją.

„Reakcinė Kuomintangų vyriausybė panaikino piliečių teises ir laisves bei visas demokratines grupes ir organizacijas laikė griež-

tai prispaudus ir todėl ji yra tapusi nelegali“, sako Mao Cetung. Apskritai raudonosios Kinijos vadas savo rašte išskaičiuoja visas nacionalistų vyriausybės „kaltes“ ir baigdamas teigia, jog atėjo laikas, kuomet visais atžvilgiais stipresnė komunistų armija pagaliau „išvaduosianti Kiniją iš prispaudėjų ir grąžinsianti“ jai laisvę ir nepriklausomybę.

Anglijos-Lenkijos prekybos sutartis

Londonas. Sausio 14 d. Varšuvoje Anglija ir Lenkija pasirašė prekybinę sutartį, pagal kurią abu kraštai per penkerius metus pasikeis prekėmis už 520 milijonų dolerių. Panašią sutartį Lenkija yra pasirašiusi ir su Sovietų Sąjunga. Tuo būdu Anglija tampa viena iš didžiausių Lenkijos prekių pirkėja. Pagal sutartį Anglija gausianti iš Lenkijos didelių kiekių maisto produktų. Šiais metais ji gausianti 20.000 tonų kumpio, 156.600.000 konservuotų ir 3.500 tonų šaldytų kausinių. Per penkis metus. Anglija gaus iš Lenkijos 200.000 tonų kumpio, 1.440.000.000 konservuotų kausinių, 31.500 tonų šaldytų kausinių ir didelių kiekius riebalų, sviesto ir sūrio.

Lenkai iš D. Britanijos importuos vilnų, manufaktūros prekių, aliejaus ir kt.

VOKIEČIŲ GĖRYBĖS Į JUODĄJĄ RINKĄ

Frankfurtas. Vokietijos karinis gubernatoriaus gen. L. D. Clay pareiškė, jog daugiau kaip ketvirtis visų vokiečių eksporto gaminių nueina į juodąją rinką. Šios prekės dabar patenka į juodąją rinką arba išsmugelijuojamos į užsienius, kai tuo tarpu, jas oficialiai pardavus, turėtų būti atlyginama amerikiečiams už siunčiamą vokiečiams maistą ir kitas gėrybes. Kiekvienai metalo į juodąją rinką patenka prekių daugiau kaip už 200 milijonų dolerių.

Ryšium su tuo gen. Clay buvo pastatyta eilė klausimų. Paklaustas, ar prekės yra gabenamos į Šveicariją ar į Sovietų kontroliuojamus kraštus, generolas atsakė, jog jo žiniomis ir ten ir ten. Ar amerikiečiai kariai prisideda prie šio smugelio, generolas atsakė nežinąs, tačiau daugiausia šioje srityje veiktų vokiečiai. Į klausimą, kokios prekės gabenamos į užsienius, Clay atsakė, jog daugiausia prekiaujama optimaliais dirbiniais, foto aparatais ir kitais aukštos precizijos instrumentais.

Baigdamas karinis gubernatorius pabrėžė, jog toks elgesys yra neleistinas ir ypatingai trukdąs ekonominę Vokietijos atsigimimą.

Bevinas nemano atsistatydinti

(Mūsų korespondento Paryžiuje pranešimas)

Jau senai sklinda gandai, kad Bevinas noris pasitraukti iš Foreign Office, nes jo sveikata ant tiek „sluobojanti“, kad jis esąs reikalingas ilgesnio poilsio.

Praėjusį mėnesį besigydymą jis pasilikto tiek ilgai kaime, jog kada sugrįžo į Londoną, net draugai juo nusivylė, nebedarė pas jį jokios energijos ir užsispyrimo kovoti. Dabar, kada ministrų kabinete kiti ministrai kaip Stafford Crips ir Morrison puola į jį su Palestinos klausimu, Bevinas atgavo savo „formą“ ir kaip liūtas gins, aną dieną pareikšdamas žurnalistams, kad jis visai neturįs jokio noro atsistatydinti.

Kas atsitiko? Paprasčiausiai, Atlee ir Bevinas turėjo pripažinti, kad palikta Foreign Office laisva ministro vieta pastatytų visą darbių kabinetą ir pavojų. Į Beviną vieta labai smarkiai veržiasi Hugh Dalton, buvęs finansų ministras, kuris užperėtais metais dėl vieno neatsargaus žodžio, turėjo apleisti šią vietą. Jis daras, visas kombinacijas, kad užimtus Beviną postą, bet jo asmenybė ministrui pirmininkui nepatinka. O nepatenkinus Dalton, šis sukelty darbičius ir nuverstų visą kabinetą; tad Atlee skaito, kad nerizikavus kabinetu, geriau būsią pasilaikyti nors ir sergantį Beviną.

KO SCHUMANAS LANKĖSI LONDONE

Lyg patvirtinimui, kad Bevinas pasilieka poste, praėjusią savaitę Londone lankėsi prancūzų užsienio reikalų ministras Schumanas, kuris su Bevinu turėjo labai plačius pasitarimus.

Ko buvo laukiama iš to susitikimo? Tiesa pasakius, nieko. Nes abiejų ministrų pasikalbėjimas labai priminė dviejų kurčių dialogą, kada kiekvienas savaip kalba, visai negirdėdamas kito. Lon-

donas ir Paryžius turi visai skirtingas pažiūras dėl kiekvienos problemos ir jų laikosi, nenorėdami nei kiek nusileisti.

Paimkim, kad ir Vokietiją. Pastutimeji susitarimai dėl Ruhr krašto šiek tiek išlygino nesutarimus, bet dar yra visa eilė nesutarimų su Washingtonu dėl vokiečių fabriky ardymo ir okupacijos statuto, su kuriuo prancūzai jokiū būdu nenori sutikti ir tam nurodo rimtas priežastis, kurias, žinoma, anglo-saksai nenori suprasti.

Kitas nesutarimas yra dėl Europos sąjungos. Prancūzai siūlo greičiau sušaukti Europos parlamentą, bet angliai neskuva ir nelabai pasitiki siūlomą projektu.

Dėl Palestinos ir Italijos kolonijų angliai darė marsandą.

— Mes padarysime nusileidimų Italijai, jei jūs padarysite tą patį su Palestina.

ITALŲ KOLONIJOS TEBĖRA AKTUALIOS

Reikia pasakyti, kad Schumano svarbiausias kelionės tikslas buvo susitarti su Bevinu dėl Italijos ir jos kolonijų. Dar prieš šventes jis matėsi su italų užsienio reikalų ministru Sforza ir jau tada buvo palietę Italijos prisidėjimo prie Atlanto pakto klausimą. Italai nieko prieš neturėjo, bet už tai norėjo, kad būtų jiems grąžintos kolonijos. Tad dabar Schumanas ir bandė iš anglų išsiderėti savo buvusius priešams kolonijas.

Tačiau angliai kietai laikosi ir šis dalykas jiems yra ne prie širdies, ypač kada dabar Artimuose Rytuose turi tiek daug nemalonusių.

Sforza, kuris irgi turėjo šiuo metu pasirodyti Londone, staiga savo kelionę atidėjo, kas dar kartą įrodo, kad angliai nelabai linkę italams grąžinti kolonijas.

VYT. ARUNAS

VOKIEČIAI APIE VAKARŲ VALSTYBIŲ UNIJA

Londonas. Vokiečiai ypatingai domisi Vakarų valstybių unija ir jos veikla. Ypatingai jiems nepatinka, kad taip vadinamo Briuselio pakto valstybės imasi saugoti Vokietiją, kai tuo tarpu pačiai Vokietijai neleidžiama turėti jokio karinio dalinio. Atvirai ir gan griežtai šiuo klausimu pasisako vokiečių publicistas Winfrid Martini, „Volk und Zeit“ žurnale. Primindamas, jog Vakarų valstybių unijos karinės pajėgos dar nėra pakankamos atmušti priešų puolimus, jis teigia, jog Europos kontinento apgimimas be vokiečių karinės paramos yra vien tik romantiškas sapnas. Stralspny netruksta ir kietų žodžių gen. Robertsons, kuris gruodžio 21 d. pareiškė, jog Vokietijai nereikia ne tik kariuomenės, bet ir po-

licijos, nes Vokietijai apginsianti Vakarų valstybių unija. Šitoks generolo pareiškimas, anot Martini, esąs visiškai neraminantis, ypač kreipiant dėmesio į JAV sen. C. naly pareiškimą, jog Amerika mano pasirašyti Atlanto pakto tik su sąlyga, kad ji neįsipareigos užpuolimo atveju automatiškai įstoti į karą.

Martini toliau sako, jog kol Vokietija negalės pati save apsiginti, kol aliantai jai neįleis apsiginkluoti, tol ji turės dėtis su Rytais ar Vakarais. Dėtis su Rytais ji nenorinti, gi prisijungti prie Vakarų prieš Rytus ji negalinti, nes tą gali tik nuo kulnų iki dangų ginti valstybė. Tuo būdu Vokietijai liekias vienas kelias — laukti.

Byla bolševizmui Paryžiaus teisme

V. KRAVČENKO BYLA PRANCŪZŲ LAIKRAŠČIUI

Mūsų korespondento Paryžiuje pranešimas

Šią savaitę Paryžiuje prasidėjo garsi byla, kurią yra iškėlęs komunistų savaitraščiu „Les Lettres Françaises“ knygos „Aš pasirinkau laisvę“ autorius Viktoras Kravčenko už tai, kad šis laikraštis užpildytas metais vaine savo numery idėjų straipsnių, kuriame stengėsi visai apdrapstyti purvais Kravčenko, pažymėdamas, kad jis esąs girtuoklis, žemos moralės žmogus, gyvenęs su trim žmoniomis, visai nemokslingas ir kad ne jis pats parašęs knygą, o kiti, panaudoję tik jo vardą.

Aišku, už tokių žmeizčių skleidimą Kravčenko negalėjo nutykti ir iškėlė „Les Lettres Françaises“ redaktoriai, kartu išskeldamas bylą ir visam komunistiniam režimui, nes bylos metu bus įrodyta, kad tai, ką jis rašė savo knygoje, yra tikra tiesa.

TRYS INSPEKTORIAI DIENA IR NAKTĮ SAUGO KRAVČENKO

Prancūzų komunistai visą laiką stengėsi, kad byla būtų atidėta ir statė Kravčenkai įvairius reikalavimus, kad tik šis negalėtų bylinėtis. Jie pareikalavo, kad jis įnešų 2 milijonų frankų kauciją liudininkų atvežimui iš Rusijos. Bet dabar, kada Kravčenko įnešė šią sumą komunistai bando įrodyti, kad esąs per trumpas laikas liudininkams atvykti iš Rusijos.

Komunistai savo straipsny kaltino Kravčenką, kad jis pasidavęs amerikiečiams, bet ar nėra geresnio įrodymo, kad jis komunistų laikraštis tarnauja Maskvai, jei jiems taip lengvai per sovietų pasiuntinybę pasisekė surinkti knygoje paminėtų asmenų adresus ir išgauti jiems išvažiavimo vizą. Bet kol kas šie komunistų ištatytieji liudininkai dar neatvažiavo ir klausimas, ar sovietų vyriausybė išleis juos, kad šie irgi nepabandytų „pasiekti laisvės“ taip kaip ir Kravčenko.

Bet štai praėjusią savaitę, iš Amerikos atvyko pats Kravčenko, kad vietoj pasitartų su savo advokatu ir pasirostų bylai. Pirmomis dienomis, nors žurnalistas sekio ir gaudė jį, nepasisekė susisiekti su Kravčenko. Viešbuty sakė, kad jo nėra, nors jis tikrai užsidaręs ruošė spaudos konferenciją. Prancūzų policija ėmėsi stiprių apsaugos priemonių ir jo apsaugai priskyrė tris inspektorius, kurie dieną ir naktį ne per pėdą neatsitraukia nuo Kravčenko.

Didžiausias susidomėjimas Kravčenko paskaita

Kai antradienį buvo paskelbta, kad Kravčenko ruošia spaudos konferenciją, tai žurnalistų tarpe susidomėjimas buvo toks didelis, jog jei tą dieną Paryžiuje būtų skaitęs paskaitą koks karalius, maharadža ar žymus artistas, nebūtų sulaukęs nė vieno žurnalisto. Čia, nors ir nebuvo išgerimų ir stalai nebuvo užkandų, kaip kad įprasta visokiose spaudos konferencijose, kad tik daugiau žurnalistų prisiviliotų, matėsi visų laikraščių atstovai.

Apie šimtas žurnalistų buvo vienu rusų! Kyla klausimas, iš kur čia Paryžiuje yra tiek daug sovietų žurnalistų? Apie porą šimtų buvo anglo-saksų ir daugiau kaip šimtas prancūzų žurnalistų.

Fotografai ir kinooperatoriai jau iš anksto buvo užėmę vietas, kad geriau padarytų Kravčenko nuotraukas, nes iki šiam laikui

jis labai rečiau tesidavė fotografuojamas.

Gi laukė prie salės stovėjo apie šimtas policininkų, sudarę dvigubą barjerą gatvėje, kad atstumtų minią jei kartais komunistai sumanytų suklūdyti konferenciją.

KRAVČENKO IŠ KARTO VI-SIEMS PATIKO

Kada Kravčenko pasirodė scenoje, lydimas vertėjo ir savo leido, salėje kilo aplodismentai, nes jo stambi ir graži figūra iš karto visiems patiko. Nieko bendro jis neturėjo su tuo asmeniu, kokiu stengėsi komunistai jį atvaizduoti. Kadangi jau prie durų buvo išdalintas jo įžanginis kalbos tekstas, tai Kravčenko, pareiškę, kad netrukdys laiko ir nekartos tų pačių frazių, dėl ko jis atvykęs į Paryžių ir kaip eina bylos reikalai, ir pasilė iš karto statyti jam klausimus, į kuriuos jis mielai atsakysias.

Jau po dviejų atsakymų galima buvo pastebėti, kaip greitai Kravčenko moka orientuotis ir logi-

kai atsikirsti savo priešinams. Aišku, kad jei jis būtų buvęs toks, kaip komunistų laikraštis stengėsi jį nupiešti, tai niekad jis nebūtų turėjęs tokio aukšto posto pas sovietus.

I priekaišta, kad jis esąs savo tėvynės išdavikas, Kravčenko atkirtė:

— Aš mušiau su vokiečiais ir gulėjau ant pilvo sniege jau tada, kada jūsiškis Thorezas pas mus Maskvoje šiltai svečiavosi. Šiandien jis vadinamas herojumi, o aš išdaviku. Aš esu rusas ir kaip toks smerkiu sovietų imperialistinius siekius Europoje ir troksitu, kad rusų tauta išlaisvintų iš po Stalino jungo. Aš nenoriu, kad rusų tautą maitytų su sovietišku režimu.

Bet toliau Kravčenko pasakė, kad Amerikoj jis neradęs to, ko ieškojęs.

— Aš kovojau prieš komunizmą, bet tai nereiškia, kad akiai žiūriu į kapitalizmą. Tačiau pirmiausia aš žiūriu į žmonių laisvę ir norėčiau paklausti, ar man būtų leidę Maskvoje suruošti tokią konferenciją?

I prikišimą, kad jo knyga turėjusi didelį pasisekimą fašistiniuose kraštuose, Kravčenko atkirtė, kad jo knyga buvusi išversta į 22 kalbas, tarp kurių ir į ispanų, jo visai nesiklausiant. Bet jei jis puolas Staliną, tai tas nereiškia,

kad jis griaus Franco. Jis nematęs tarp juodviejų jokio skirtumo...

RUSIJOJE YRA NEOFICIALI OPOZICIJA

I vieno komunisto žurnalisto klausimą, ar Sovietų Rusijoje esanti opozicija, Kravčenko atsakė:

— Aišku, oficialios opozicijos nėra, kokia yra galima Vakarų kraštuose. Bet kad yra neoficiali opozicija, galima konstatuoti iš to, kad milijonai žmonių yra laisvė komjaunimo, stovyklos ir deportacijos. Pagaliau ar tai nėra geriausias įrodymas, kad Vokietijoje yra daugiau kaip 800.000 D.P. iš sovietų okupuotų kraštų, kurie yra atbėgę į Vakarų ieškojusi laisvės nuo sovietiško policinio režimo.

— Ar jūs tikite, kaip prezidentas Trumanas, kad kai kurie sovietų vadai norėtų susitarimo su Vakarais? — paklausė kitas žurnalistas.

— I tai galiu atsakyti, kad Trumano nuomonė yra jo asmeniška. Aš galvoju, kad mažiau-sias nesutarimas Politbiure įnešų tik kruviną valymą, koks buvo padarytas 1934 ir 1938 metais.

Kravčenko pareiškė, kad pavertę sovietų kraštai ne būtų palikti prie Rusijos, net jei joje pasiseiktų režimas, bet visiems šiems kraštams būtų grąžinta nepriklausomybė.

KRAVČENKO PASIDARĖ MILIJONIERIUMI

Jo parašytoji knyga „Aš pasirinkau laisvę“, kuri dabar yra išversta į 22 kalbas, jam atneša didžiulį pelną. Vien Prancūzijoje jos buvo parduota daugiau kaip 800.000 egzempliorių, o kiek dar Amerikoje, Anglijoje ir kitur, kur autorius teisės yra didesnis. Pagaliau, kaip Kravčenko pasisakė, jis gaunąs didelių pinigų už konferencijas ir straipsnius, kuriuos rašo į laikraščius, tad jam visai nėra reikalo pasiduoti kokiai organizacijai ar valstybei.

Atvykdamas į Paryžių, Kravčenko gerai pasiruošė bylai, atsižvelgdamas sensacingus dokumentus, su kurių pagalba įrodys teisę, kad tai, ką jis rašė savo knygoje, yra gryna tiesa. Apie 20 liudininkų jis yra iškvietęs iš Vokietijos DP tarpo, kuriems teko savo kailių pernešti sovietiską terorą.

Aišku, kad visa ši propaganda prieš sovietiską režimą smarkiai nepatinka komunistams ir jie visai stengiasi atidėti bylos nagrinėjimą. Gal tas jiems ir pasiseks, nes, kaip girdėti, teismas skaito, kad dabar esąs nepatogus laikas tokiai bylai spresti...

VYT. ARUNAS

Džiovos pakirstieji tautiečiai

IS HUNTLOSEN DP SANATORIJOS

Huntlosen — 20 km nuo Oldenburgo i. O. kaimas. Netoli esančiam pušyne barakų eilė — tai DP ligoninė — sanatorija. Tarp kitų čia esančių dešimties tautų yra ir lietuvių. Šiuo laiku 24. Tai vis karo aukos: nelaisvės pasekmė, varginga kelionė, bėgant nuo bolševizmo, sunkus darbas imonėje ir rezultate džiova. Ji labai lengvai į žmogų įlenda, bet sunkiai išvaroma bei sustabdoma. Su liga čia kovojama įvairiai. Pagrindinis ginklas geras maistas ir ramus užsilikymas — daugkartinis dienos būryje gulėjimas. Daromos ir operacijos: thoraxoplastika, kaustikai, nervų piūviai, pneumalysai, plombos ir pneumatoraksai oru. Tarp kitko ligoninė gali džiaugtis, turėdama puikų chirurgą dr. Kruse (vokietis), kuris, nors vietoj negyvena, savo apsilankymais daug ką ištraukia tiesiog iš mirties naug (ir šias elutes rašanti). Judėjimas didelis, nes daugelis pagiję išvažiuoja į normalų gyvenimą, kiti amžinybėn. Per trejus metus

mirė apie 200, kurie netoli palaidojami specialiose kapinėse. Latviai savo mirusiuosius tautiečius pastatė cemetiniais, ornamentuotus kryžius, kiti gauna valdiškus medinius. Lietui lyjant, jie greitai nublinka, o už kelių metų nugrius ir neliks ženklų, kas ten palaidotas. Būtų gera ir lietuviams pasiekti latvių pavyzdžiu. Lietuvių kapinėse palaidoti septyni.

Personalas — vokiečiai, tik gydytojai beveik visi DP. Lietuvių yra tik vienas — dr. Mockus. Vadovauja vengras. Tikimasi greitai laiku sanatoriją pereisiant į vokiečių rankas, todėl daugelis kiek apsvėikusių atleidžiami, nors būtų gera jiems ilgesnį laiką dar pagyventi geresnės sąlygos. Bet tai anglų vyr. gydytojo sprendimas.

Kalėdų šventės stipresnieji ir nepavojingi užkūrimo atžvilgiu (negatyvi) ligoniniai praleido savo šeimos bei pažįstamų tarpe stovyklose, gi silpniesieji ir neturintieji arčiau pažįstamų bei giminių šven-

tė čia vietoje. Kūčių dieną, atvykę Oldenburgo, „Untern Berg“ stovyklos moterų komiteto atstovės ir Raudonojo Kryžiaus skyriaus pirmininkas apdailino ligonius saldumynais ir kitomis gėrybėmis, kas suteikė nemažą džiaugsmo nelaimingiesiems.

Sausio 7 d. atvykę solistai p. Juzė Augaitytė ir p. Ipolitas Nauragis koncertavo sanatorijos ligoniams ir personalui. Žinant jų pajėgumą ir pasisekimą, koncertas buvo labai šiltai priimtas ir pergyventas.

Sanatorija turi tautybių komitetą, kuris prižiūri virtuvę ir bendrai ligonių reikalus. Lietuviams komitete atstovauja p. J. Arštikys. Lietuviai turi ir savo atskirą komisiją, kuri rūpinasi grynai savo tautiniais reikalais ir gėrybių, gautų iš Raudonojo Kryžiaus, paskirstymu.

Bendrai paėmus, nors žmonės yra tikrai nelaimingi, bet nenustota vilties ir noro gyventi ir net emigruoti.

Vincas Samnavičius

PUŠIS

36

— Valgyk, kol kas bus, — pasakė paduodamas ir, kol valgiau, papasakojo, kad vėl turėjo nerimo. Kai tik įėjęs į trobą, tuoj iš miško išlindo gefreiteris su eiguilu. Bėgti nebebuvo kur. Jis pasigavęs kirvį ir vėl užšokęs ant aukšto, nors išsigelbėti vilties neturėjo. Kitaip jis nė nemana, kad jie čia būvę tyčia atsiųsti, kad miško pakraščiu stovėtų ir saugotų, kol aš sugrįšiu. Jie buvo du su šautuvais, o jis tik vienas. Motina irgi išsigandusi. Ji tik dejuodavo ir šaukusi: „O Jėzau, Palyti, tiktai nieko nedaryk. Sok nuo aukšto ir daržinę ant šieno ir įsikask, bet tik nieko, nedaryk.“

Palys paklausė. Nuo priemenės daržinė buvo atskirta aukštų lentų perdaru, tik pačioj pastogėj buvo kiaura. Jis pasilipęs grebėtais ir nusmukęs į šieną, o vokiečiai jau buvę prie pat daržinės. Nukritus koja baisiai sudiegusi, ir jis turėjęs sukąsti dantis, kad nesudejuotų. Jie galėję ir kritimą girdėti, bet jo laimė, kad nuo pajutęs ateinančius ir ėmęs smarkiai loti. Per plyšį matęs, kaip abu nuėję per kiemą į vidų, bet bėgti nebedrįsęs. Nebenorėjo būti šaudomas į nugara.

— Žinojau, kad nebegalėsiu bėgti, — sakė. — Jeigu tik sušuks, sustosis, nebelauksiu šaujamas, nors jie pasiėmę pakankins ir vis tiek nušaus. Prakeiktas jausmas bėgti ir jausti, kas esi šaujamas į nugara. Pasiėmiau kirvį ir atsis-tojau prie durų. Sakiau, jeigu eis tam kįrsiu, o paskum gal

ir bėgsiu. Bet jie troboju ilgai. Girdėjau, kaip motina ėjo į kamara, paskum lipo ant aukšto. Jiems reikėjo ir klausinių ir lašinių, ir motina nieko negalėjo atsakyti. Ką gali žnoti, ką jie žino ir ką galvoja. Kai tik jie išėjo, motina pastovėjo tardury, kol jie toliau nuėjo, paskum atbėgo į daržinę.

— Dėkui Dievui, — pasakė įėjusi.

— Šį sykį dėku, — atsakė Palys- o ji stovinti, drebandi ir negalinti žodžio ištarti.

Ir vokiečiams įėjus nugalėjusi ištarti. Pakirtė ir kojas ir rankas. Jie irgi stebėjėsi, kodėl ji tokia nusigandusi. Kazin ką sakė, klausinius paėmė, bet už lašinius padėkoję ir palikę. Jie ploję per petį, juokėsi ir smagiai kalbėję, bet ji nieko nesupratusi.

Po jų ir Palys nebegaišęs. Pasiėmęs valgyti, persiavęs į veltinius, užsimetęs kailinius.

— Tau bus taip šalta, — pasakė man.

— Jau buvo pasidare šalta, — atsakiau, — bet dabar, kai užvalgiau, vėl imu šilti. Koja skauda?

Jis sėdėjo ant žemės, nugara į ruplį beržą atrėmęs, ir kalbėjo taip, lyg viskas būtų jau praėjęs ir mes būtumėm besirengę į ilgą, bet ramią kelionę.

Iš mūsų trobos išėjo vyras ir nuėjo prie arklio. Palys irgi žiūrėjo į kiemą ir matė jį.

— Kas jis toks? — paklausiau.

— Burnis.

— Senūnas?

Palys linktelėjo galva ir pridėjo:

— Aš šėtoną ką tik nesumyniau, bėgdamas iš priemenės.

Jis išskėtė rankas ir norėjo sulaikyti, kaip ištrūkusį kumelį.

— O naktį buvo kaip lapė.

Palys nieko neatsakė.

Matėm, kaip Burnis privažiavo prie durų arkli, kaip žandarai išėjo, susėdė ir išvažiuo. Neišsivežė nei tėvo, nei brolio ir nuvažiuo tiesiai į kaimą. Po valandėlės išėjo ir gefreiteris. Jis nuplasnojo tiesiai per laukus ir dingo už miško kampo.

— Pas Mortą, — pagalvojavau, bet garsiai pasakiau:

— Dabar galim eiti namo.

Aš persirengsiu, ir sužinosim, ko jie iš tikrųjų norėjo. Aš neisiu, — atsakė Palys.

— Kodėl?

— Eiguils su gefreiteriu aplink šnipinėja. Iš jūsų ne taip lengva ištrūkti, kai užklups. Ir didžiausias kreivakis patikys į kuprą, kol spėsi mišką pasiekti. Ateis į Barsukyną ir pasakys.

— Bet man šalta.

— Nepasiusi. Per šventą Joną daug tokių sušalo.

Jis susivyniojo maistą ir pasikišo ryšlį po pažastim.

— Einam, — pasakė.

Nesipyrčiau. Nežinojau, kur nuėjo eiguils, ir negalėjau tvirtinti, kad žandarai įsakytas gefreiteris nestovi kur pamėškė ir nestebi sodybos. Man net ėmė rūpėti, kad brolis ar tėvas peranksti neišėitų ir neiškisėtų kailio. Bet nespėjau ir nuėjau kartu su Paliu.

Nueiti į Barsukyną mums reikėjo apsukti didelį ratą. Jis buvo visai kitoj kaimo pusėj, o mes per laukus etei nedrįsom.

ORO TILTAS I BERLYNĄ

Tai jau dabar pasidarė tarsi legenda. Visas pasaulis tuo stebisi, 2,5 milijono Berlyno gyventojų yra amerikiečių ir britų jau pusę metų lėktuvais aprūpinami būtiniausiais gyvenimo reikmenimis: maistu, anglimis, mašinomis ir netgi popierius Berlyno demokratiniams laikraščiams yra pristatomas oru.

Tai yra didžiausia oro transporto operacija, kokios pasaulis iki šiol dar nematė. Ir patys sovietai to nesitikėjo, kai jie pradėjo „remontuoti“ Elbės tiltus, geležinkelius bei vandens kelius...

Tas viskas prasidėjo 1948 metais birželio 27 rytą. Gen. Lucius D. Clay iš Berlyno telefonavo gen. C. E. May, esančiam Wiesbadene, kad Berlynas turi būti aprūpinamas lėktuvų pagalba ir kad jis — Le May — yra skiriamas tai atlikti vadovauti.

Nė vienas iš tų vyrų nepaminėjo nei puikiuos autostrados, einančios nuo Frankfurto iki pat Berlyno, nei geležinkelio. Jie jau žinojo, kad sovietai pradėjo visus susisiekimo linijas „remontuoti“.

Taipgi Le May nepasakė, „kodėl — po velnių — mes negalime pasiųsti ginkluotą transportą? Dėl Dievo meilės, kaip ilgai mes dar kešime nuo tų fokusininkų! Jei jie to nori, leiskime dabar tai iširti. Mes dar turim čia keletą naikintuvų, kurie galėtų apsaugoti konvojus.“

Jis taip nepasakė, bet jis tikriausiai prisiminė savo naikintuvus...

Gen. Clay taip pat nepasakė, kad „aš norėjau pasiųsti tai Washingtonui, bet jie bijo incidento. Mes turime taip daryti, kaip jie nori.“ Jis nepasakė, kad jau 2 dienos, kaip telegramas be pilovos skriejo tarp jo ir Valstybės Departamento, kad valstybės Sekretorius Marshallis nutarė nerizikuoti.

Gen. L. Clay davė gen. Le May įsakymą kaip karys kariui. Le May ramiai išlausė „ir atsakė: „Taip, Generole. Jūs paripatinate man lėktuvus, toliau mes jau atliksim savo darbą.“

Po kelių minučių telegramas jauėjo ir visus pasaulio kraštus. Iš Havajų, Aliaskos, Teksas, Panamos pradėjo startuoti dideli amerikiečių transporto lėktuvai. Visi jie skrido Frankfurto kryptimi. Taip prasidėjo šis didžiausias masto oro transporto operacija.

Lakūnai skrido į Frankfurtą gerai nusiteikę. Jis žinojo, kad čia jų laukia įtemptas darbas, bet nauja aplinka juos smalsino. Jų nuotaika nekrito net tada, kai jie pamatė, kad jų uždavinys yra daug sunkesnis nei jie tikėjosi. Jų dvimotoliniai lėktuvai turėjo paimti 8.000 svarų krovinį. Toks lėktuvo apkrovimas vadinamas „kalkuliuota rizika“. Kokiam komerciniam lėktuvui nebūtų leista taip apkrauti pakilti... Vienok čia buvo karinės uždavinys ir buvo taikomos karo meto taisyklės. Tempelhofo aerodromas taip pat buvo pavojingas, ypač dėl artimų miesto pastatų. Lakūnai irgi nežinojo, kad po oro koridorių skraidys sovietų balonai...

Vienok lakūnai savo pareigą atliko. Berlyno gyventojams nereikėjo bėdauti. Kas svarbiausia — ši nepalaujama transporto lėktuvų vartinė, kas 3 minutes nuveiksima Berlyno aerodromuose, įgalino USA išsėsti savo žodį berlyniečiams ir tuo pačiu išlaikyti savo politinę liniją.

Tai kainuoja 1,5 mln. dolerių per savaitę, bet tuo USA išgelbėjo savo prestižą. Sovietai darė viską, kad priverstų amerikiečius bei kitus Vakarų sąjungininkus pasitraukti iš Berlyno. Amerikiečiai, britai ir prancūzai, būdami blokados atkirsti ir negalėdami aprūpinti Berlyno gyventojų

maistu, būtų turėję sovietams nusileisti ir pasitraukti...

Gi tada komunistai būtų visoje Europoje išnaudoję to pasekmes, Prancūzija, Italija ir kitos šalys, matydamos amerikiečių bejėgiškumą, tikriausiai būtų pasivirsios į komunistų pusę...

Gi dabar šis Berlyno oro tiltas visiems parodė, ką gali Vakarai. Tai yra įrodymas, kad Vakarų demokratijos gali ne vien tik daug kalbėti, bet ir veikti. Netgi patys sovietai to nesitikėjo. Jie pradėjo bandė iš to juoktis, bet vėliau jiems juokas užspringo...

Tačiau ir amerikiečiams tas kainuoja daugiau nei dolerių. Tai kainavo jau daugelį lakūnų gyvybių... Iki šiol žuvo 35 amerikiečių bei britų lakūnų...

Sovietai ir tai bandė panaudoti savo propagandai. 25 liepos (1948 m.) vienas lėktuvas nukrito Berlyne, netoli Tempelhofo aerodromo. 2 lakūnai užsimušė. Sovietinė spauda Berlynę pradėjo rekti, kad perkrauti lėktuvai sudaro pavojų berlyniečiams...

Berlyniečiai gi spontaniškai susirinko katastrofos vieton pagerinti žuvusių amerikiečių lakūnų...

Berlyniečiai, norėdami atsidėkoti lakūnams už jų sunkų bei pavojingą darbą, dažnai atneša jiems dovanų, suvenyrų. Beveik kiekvienas lakūnas nešioja amu-

letus, kuriuos jiems padovanojo Berlyno mokyklų vaikai.

Pereitę metų pabaigoje amerikiečiai įgėmė dar vieną aerodromą Berlynė-Gatowė. Tūkstančiai žmonių intensyviai dirbo, statydami šį aerodromą. Pašvelgus į dirbančiuosius, matėsi tas pats charakteringas Berlynui požymis: kaip visur, taip ir čia dominavo moterys... Berlynė šiuo metu tėra tiksliai palyginti mažas skaičius 20–40 metų amžiaus vyrų. Dalis jų žuvo kovose su sovietais 1945 metais, daugumą likusių sovietai suėmė ir išvežė į Sov. Sąjungą.

Iš jų dar niekas negrįžo... Standien Berlynas yra daugiamotėrių vaikų, senelių bei invalidų miestas... Berlyniečiai gerai atsimena 1945 metų birželio ir liepos mėnesio dienas, kada visas Berlynas buvo sovietų valdomas. Sovietiško teroro baimė viešpatavo jų širdyse. Tad jie mieliau pasirenka kęsti visus blokados sukeltus trūkumus nei pasiduoti sovietams. Taipgi pasitėkėjimas amerikiečiais vis labiau nusmėlia sovietų baimę. Berlyniečiai įsitikino, kad jei gen. Clay ką sako, tai jis tą ir mano. Gi jis yra pasakęs, kad amerikiečiai iš Berlyno be karo nepasitrauks...

Spaudai paruošė M. L.

DU SPORTO HEROJAI

LAISKAS IS NEW YORKO

Kasmet iškiliausias JAV sportininkas mėgėjas yra atžymimas taip vadinama James E. Sullivan Memorial Trophy. Už pasiekimus 1948 m. toji garbė atiteko lengvatlečiui Bob Mathias, kuris olimpinuose žaidimuose Londone yra laimėjęs dešimtkovę. Idomu, kad naujasis laimėtojas savo amžiumi nėra pasiekęs nė taurės amžiaus — jam tik 18 metų, o taurė pirmą kartą buvo skirta 1930 m.

Taurė skiriama balsavimo keliu. Siemet balsavo 525 žymesni sporto autoritetai visame krašte. Pasisakoma už tris vietas (5, 4 ir 1 tšk.) Mathias pirmosios vietos balsų gavo 201, o iš viso surinko 1491 tšk. Antroji vieta, kaip ir 1947 m., liko negras Dillard (100 m. meisteris Londone, bet daugiau žinomas kaip kliūtinį bėgimų specialistas). Dillard sugriebė 1087 tšk. ir gavo 119 pirmosios vietos kortelių. Toliau eina plaukikas Verdeur (taip pat olimpinis žaidimų meisteris) su 749 tšk. ir ristikas Wittenberg, žydų kilme policininkas iš New Yorko, Londone savo klasėje laimėjęs aukso medalį — 629 tšk.

Paskui į pirmąjį šešetuką (už tiek ir buvo balsuojama paskutiniam rate) įeina du krepšinininkai: 7 pondų vidurio puolikas Kurland, Londone išgirdęs daug prieštarių iš kitų kraštų krepšinininkų — vis dėlto per aukštai! — ir viena iš moterų — Spruose, daug metų bene iškiliausia krepšinininkė Amerikoje.

Kalifornietis Mathias prieš metus JAV sporto gyvenime buvo nežinomas ir išliko tik 1948 m. pavasarį. Be kita ko, savo mokykloje Mathias yra nepaskutinis krepšinininkas ir žaidžia futbolą (rugby). Dabar jaunuolis keta mesti kovos žaidimus ir atsidėti

tik lengvajai atletikai. Jo didysis siekis — 1952 m. olimpinuose žaidimuose pakartoti Londono triumfą.

Be kitų, iki šiol Sullivanui taurė buvo paskirta šiems mums geriausi žinomiems sportininkams: 1932 m. Bausch (dešimtkovė), 1933 m. Cunningham (bėgimas), 1936 m. Morris (dešimtkovė), 1937 m. Don Budge (tenisas), 1940 m. Rice (bėgimas), 1942 m. Warmerdam (su kartimi), 1944 m. panelei Curtis (plaukymas), 1947 m. Kelly (irklavimas).

Tuo metu, kai Mathias buvo pagerbtas Sullivanu taurę, New Yorko didieji laikraščiai pasiūšė metriniais aprašymais apie didįjį krepšinio skandalą. Europininkams skaitytajoms čia reikia įterpti, kad užjūry labai įprasta lažintis ir stambiom sumom už ar kitos krepšinio, lėdo ritualio, beisbolo ir t. t. komandos laimėjimą ar pralaimėjimą, tam tikslui išnagrinėjus favoritus, atsižvelgiant į tasų skirtumą ir pan. Žodžiu, tose lažybose gausiai gana paini matematika ir yra žmonių, kurie gerokai laimi, bet daugiausia pelno tie nežinomi, apskrūti tipai, kurie tomis lažybotomis vėrčias ir, besirūpindami savo kišene, nesigaili jokių priemonių. Oficialiai toks biznis yra smarkiai baudžiamas, bet visos tos kombinacijos ne kokių kaviukų rankose, tad viena, kita įkliuvusi stambesnė žuvelė yra lašas jūroje. Pagaliau su tomis lažybotomis perdaug nesivaržoma — įmonės, įstaigos beveik kiekvienas tuo vėrčias, bando laime, o stambesni tūzai susisiepti įtartuose karčiams ar susisiepti lindyne, nors nestinga jų ir aukštesnės sferose.

Dabar paaiškėjusi istorija trumpai skamba taip. — Sausio 4 d. Madison Square Gardene buvo krepšinio rungtynės tarp George Washington universiteto ir Manhattan kolegijos. Prieš rungtynes vienas iš G. W. universiteto žaidikų buvo tam tikrų asmenų kalbiniams pasitenkti, kad jo komanda pralaimėtų 18 tšk. skirtumu. Už šią paslaugą žaidikas gautų 1000 dolerių, o tie komandos draugai, kurie pagelbėtų gau-

tų po 500 dol. Žaidikas, Shapiro, nepasakė „ne“, bet pareikalavo, kad pinigai jam būtų įteikti prieš rungtynes. Susitikus su paslaptingais tipais — žaidikas pas neatyvko, o atsiuntė savo dėdę — tie ir buvo sumiti, nes žaidiko „dėdė“ pasirodė besas policijos valdininkas. Pasirodė, Shapiro jau kelius mėnesius buvo kalbinamas daryti panašias kombinacijas, kas jam būtų atnešę iki 10.000 dol. Krepšinininkas savo laiku užmezgė ryšį su policija, elgėsi pagal jos nurodymus, biznį stilingai vilkino, kol susidarė patogi proga — turint pakankamai davių — tą tamsią gaują likviduoti. Buvo sumiti 4 asmenys. Įdomumo dėliai jų pavardės: Levy, Aronowitz, Klein, Rivlin. Paaiškėjus užkulisiams, krepšinininkas Shapiro apskelbtas sporto heroju ir susidarė sau tikrai amerikiečių reklamą, kuri kažin ar prasidėjo už tą sulygtą tūkstantinę. Nežiūrint pompastikos, kuri supa žaidiką, privačiai kalbantais su amerikiečiais, susidarai įspūdi, kad čia gali būti dar didesnių užkulisių... Na, bet viešoj opinioj — Shapiro dienos didvyris.

Gali būti klausimas — koks tikslas sulyti tūkstantines už sufabrikuotą pralaimėjimą? Atsakymas paprastas — geras biznis. Prieš rungtynes Manhattan kolegija buvo 7,5 tšk. favoritas — apie 18 tšk. niekas negalvojo, tad atstūti už tiek, surinkti apskiai — aišku, tie, kurie norėjo pasekmę sufabrikuoti — jie susemtų viską sau.

Panašių skandalų yra buvę ir anksčiau. Keli žaidikai, priėmę pasiūlymus, reikalui paaiškėjus, turėjo atsisveikinti su mokyklomis ir su sportu visam gyvenimui. O kiek nežinomų dalykų vyksta — sunku pasakyti.

K. ČERKELIŪNAS

Pranešu giminėms ir pažįstamiems, kad 1948 m. lapkričio 27 d. rytą mirė Lietuvoje mano miela mamytė — BARBORA ALEKSIEJIEJĖ JANKAUSKAITE.
Palaidota Skaudvilėje.
Nulitūdes sūnus
Kun. Stasys Aleksiejus

SKELBIMAI

REIKALINGAS VARGONININKAS IR ZAKRISTIJONAS

Bremen-Grohn pereinamojo stovykloje reikalingas geras, sąžiningas ir mokąs svetimas kalbas vargonininkas ir zakristijonas (abu be šeimos!).

Kreiptis pas kun. V. Šarką, (23) Bremen-Crohn, IRO Transit Camp.

Presse-Foto Paulaitis Wengen/Allgäu, Herlatz 6

Foto ir optikos reikmenų prekyba siūlo

objektyvus: mažo formato kameroms, portretams, universalinius, giliems paveikslams, plačiakampius, tele-obektyvus, padidindami ir reprodukcijos objektus, kurie yra be užraktų ar su užraktais Compur, Compound ir Prontor.

Suinteresuotieji reikalaukite aprašymų.

MOKYKIS VISAME PASAULYJE BRANGINAMO IR PELNINGO AMATO!

Vasario mėn. pradžioj išeis lietuvių kalba parašyta knyga „Praktiškas odos meninių išdirbinių kursas“, kurioje telpa lietuviški meniški odos išdirbinių pavyzdžiai ir ornamentai. Visas kursas išdėstytas pagal specialisto, Kauno amatų mokyklos meninių odos išdirbinių instruktoriaus Kaaring metodą ir įgalina kiekvieną privačiai išmokti šio amato.

Knygos kaina DM 10,—. Pinigus siųsti vėliausiai iki sausio 20 d. Knygos tiražas yra ribotas ir vėlesni užsakymai vargu ar galės būti išpildyti.

Užsakantieji ne mažiau kaip 10 knygų gauna 20 % nuolaidą.

50 pirmųjų užsiskusiųjų bus prisiūsta po praktiško odos apdirbimo pavyzdį.

Meniški amatų atelje ir meninio odos apdirbimo kursai
A. Laar
Estonian DP Camp
(13b) Kempten (Allgaeu)

Paieskojimai

Bronius Tamašauskas, gyv. R. R. 2 La Sallette, Canada-Ontario, kilęs iš Muniūnų kaim. — Razalimo val., Panevėžio aps., išvykęs į Kanadą po pirmo Pasaulinio karo, ieško giminų ir pažįstamų, gyvenančių Vokietijoje ir Austrijoje.

IRO PAIESKOJIMU ISTAIGA AROLEN PRIE KASSELIO IEŠKO SIŲ ASMENŲ

MICHAELAVIČIENĖ — Novozilovaitė Halina, 40 metų, gim. Cernigove, paskutinės žinios iš Hallės.

MACIAUSKAS Albinas, gim. 1890. 3. 1. Vidigriuose, paskutinis žinomas adresas: Vidigrių km., Keturvalakių valsė., Vilkaviškio apskr., paskutinis laiškas 1940 m. gruodžio mėn.;

MACIAUSKAS Bronius, gim. 1899 rugpjūčio mėn. Vidigriuose, paskutinis žinomas adresas: Sodų gatvė 40, Suvalkų Kalvarija, Lietuva, paskutinis laiškas gautas 1940 gruodžio mėn.;

„Ziburiai“ išleina antradienis, ketvirtadienis ir šeštadienis po 25 pfg. o šeštadienio — 30 pfg. Visų trijų laidų mėnesinė prenumerata DM 2,—, užsieniu DM 5,—. Platintojas duodama 10% nuolaidos. Skelbimai, pranešimai, sveikinimai, užduotuos spausdinimas tik apmokėjus. Iki 10 peticio elniųjio mokama DM 4,—, už kiekvieną paleidimo asmeni DM 0.50.

„Ziburių“ atstovai Anglijoje: Mr. J. Dédinas, Full Sutton Hostel, Stamford Bridge, Nr. York, England.

Kanadoj: Mr. P. Picciatti, 6668 Delorimer Ave., Montreal 36, Quebec.

„Ziburių“ mėnesinė prenumerata Anglijoje — 3 šilingai, o Kanadoje ir JAV — 6 doleriai metams.

Idejos draugus

COLL. ELVYRA LUKOSEVIČIŪTĖ ir COLL. PILYPA NARUTĖ,

sukūrusius ateitininkiską šeimą, sveikina ir laimės linki Frankfurto Stud. Ateitininkų Draugovė ir Korpi Giedra.

Liburiai

LIETUVIŲ LAIKRASTIS

Palestina - didžiųjų valstybių interesu susikirtimo taškas

Buvo visai rimtas pavojus, kad Palestinos konfliktas išsiplės į tikrą karą, ši kartą ne tarp žydų ir arabų, bet tarp žydų ir angli, kurin vėliau įsimaitytų ir rusai, kai Londone buvo gauta žinia, jog žydai pašovė penkis anglių lėktuvus.

Nežinia, kas būtų įvykę, jei Amerika nebūtų kreipusis į Londoną ir Tel Avive, prašydama kaip nors susitaikinti ir nespresti ginčo ginklo pagalba, o leisti ramiai susitikti Rodo konferencijai.

Anglai, nors ir sutiko su skaudancia širdimi nekelti šio dalyko prieš Saugumo Tarybą, bet pasakutinio žodžio dar nepasakė.

TRANSJORDANIJA NENORI TAIKINTIS

Dalykas yra tas, kad Palestinos problema nėra taip paprasta. Ten „lošia“ visos didžiosios valstybės, nes kiekviena ten turi mažesnių ar didesnių interesų ir, jei šiandien kalbama taip plačiai apie Palestinos įvykius, tai tik dėl to, kad ten yra įmaišyti „didieji“. Kada angliai remia egiptiečius ir transjordaniečius, žydai gauna ginklų iš rusų per Čekoslovakiją teikius kiekį, kad kasdieną jie darosi stipresni už arabus.

Dabar per Rodo konferenciją bandoma sutaukinti žydus su egiptiečiais, bet Transjordanijos karalius Abdullah pareiškė, kad net jei Egiptas pasirašys taiką su Izraelio valstybe, tai jis pasiliks vis tiek karo stovyką žydais.

O, kaip žinome, Transjordanijos karalius kalba tik po to, kai susižino su Londonu, tad siūlo galo reikia ieškoti Anglijoje.

ANGLAI BLJO, KAD NEISI-KURTŲ RUSAI

Žydai iš Palestinos padalinimo nori išspausiti sau didžiulią dalį. Nors jų ten tėra tik 700.000, bet jie nori gauti daugiau už arabus, kad galėtų įkurti plačią tėvynę, kurioje galėtų priglauti po visą pasaulį išblaskytus žydus.

Pagal pirmąjį padalinimo planą Nagevo teritorija priklauso žydams. Šis kraštas, paviršutiniškai pažiūrėjus, atrodo neaukštas dykuma, bet jei žydai ją gerai kolonizuotų, ji atneštų vaisių. Nagevo teritorija dar yra turtinga naftos versmėmis ir pagaliau sudaro svarbią bazę strateginiui atžvilgiu. Kas valdys Nagevą, tas galės kontroliuoti Suez kanalą!

Viskas būtų niekai, jei didžiosios valstybės nesuktų savo liūdų Palestinos šėšely. Reikia neužmiršti, kad Maskva ten turi didelius interesus, bet Stalinas yra gudrus, kad elgtųsi neįsitingai, ir jis lošia raudona ir juoda korta, bando eiti su arabais ir žydais. Tačiau kada pirmieji dar nėra priaugę komunizmo ideologijai, palankens dirva jis randa pas žydus ir stengiasi lošti jų korta.

Šiandien sovietai Tel Avive išlaiko didelę pasiuntinybę, o Jeruzalėje, Haifoje, Jaffoje ir Tiberiade turi konsultatus ir Inturisto biurus. Dabar su Nagevu rusai bando anglams „piauti žolę iš po kojų“, nes jei žydams pavyktų užimti šią teritoriją, tai anglams visad grės pavojus, kad prie mažiausio

konflikto jų imperijos kelias galės būti perkirstas ir, pagaliau, rusams išsipildytų didžiausias troškimas — gauti išėjimą į Viduriniojo jūrą.

Anglai iš savo pusės kursto Transjordanijos karalių Abdullah, kuris yra jų visišką valdžią, kad neleistų žydams užimti Nagevą, o prijungtų prie Transjordanijos. Bet žydai skaito, kad tai, ką jiems pripažino 1947 metų padalinimo planas ir kas jiems dabar pasisekė užimti ginklo pagalbą, jie nepripažinti atiduoti.

AMERIKOS PADĖTIS NĖRA PATOGI

Visas šis Palestinos konfliktas buvo sukeltas sovietų, kad supildytų anglius su amerikiečiais, nes Amerika, nors ir toli yra už vandenyno, bet Artimiaisiais Rytai domisi. Dabar ji bando sutaukinti abi puses, nes nenori pyktis nei su viena, nei su kita. Su arabais ji nenori pyktis dėl to, kad šie savo rankose turi nuo naftos raktus, o su žydais dėl to, kad nepastumtų jų į Maskvos rankas ir tokiu būdu dar greičiau neprastų naftos šaltinių. Pagaliau Amerikai gyvena 3 milijonai žydų, kuriems prezidentas Trumanas per rinkimus yra davęs kalbą kurią pažadėjimų. Amerika nelinkusi atiduoti Nagevo Transjordanijai ne dėl to, kad tas nepatiks žydams, bet dėl to, kad tada šioje vietoje sustiprėtų Anglijos pozicija. Ir tai, kada yra visokių interesų iš vienos ir kitos pusės, deramasi, kalbamasi, ginčijamasi, bet visai neskubama priėti prie problemos išsprendimo, ieškoma tik atitolinti karo pavojų, bet nebandoma sukurti taiką.

Komunistų taikos ofenzyva

(Mūsų korespondento Paryžiuje pranešimas)

Prancūzų komunistų partija, kuri iki šio laiko buvo smarkiai nusistačius prieš Marshallo planą ir Ameriką, dabar iš karto pasuko savo vėjo malūno uodegą į kitą pusę, ir jau kalbama apie galimą normalų bendradarbiavimą su Vakarų demokratijomis, kad skirtingo režimo būvimas kai kuriose valstybėse neturėtų būti nesugyvenimo priežastimi ir turėtų būti atstatytas ekonominis bendradarbiavimas, koks buvo ir anksčiau.

Komunistas Cachin pabrėžė parlamente kad karas yra išvengiamas, nes Sovietų Rusija karo nemorinti ir iš viso į jį netikinti.

Vadinasi, sovietai, paskutiniame dienom pradėjo taikos ofenzyvą tiek per prancūzų komunistus, tiek per Wallace „progresistų“ partiją, ir tas jiems iš dalies pasisekė, nes Amerikoje kalbė apie valstybės vyrai jau pradeda abejoti ir sako, o gal iš tiesų Rusija nori taikos. Pats prezidentas Trumanas jau taip neseniai pareiškė, kad Sovietų Rusijos vadovybėje esama žmonių, kurie nori gerai sugyvenimo su Amerika, gi visai neseniai pakartojo, kad jis su mielu noru susitiktų su Stalinu... Vašingtone.

KOMUNISTAI KEIČIA TAKTIKĄ

Bet dėl tokio sovietų posūkio per daug didelių iliuzijų nereikia

Didžiausį pasisekimą mūsų tremtinių spaudoje turi emigrantų „kelionių aprašymai; generalai ir burmistrai su orkestrais išlydi laivus, burmistrai ir vyskupai su orkestrais sutinka laivus, televizijos siūstuvai rodo jautrias pasisveikinimo scenas... Vieną žodžiu — ne gyvenimas, bet rojus! Nematom spaudoje nei viešos elutės apie tai, ką tenka išgyventi nelaimingiems tremtiniams prieš peržengiant tremtinų naujo gyvenimo slenkstį, kiek jie yra stumdomi ir išnaudojami, kiek jiems apskartinamos paskutinės DP gyvenimo dienos. Nauji kandidatai emigracijai atvyksta į pereinamąsias stovyklas nepasirodę paskutiniams smūgiams, blogai informuoti lietuviai patenka, palyginus su kitų tautų grupėmis, į paskutines vietas. Kiekvienas išvykstantis turėtų pasidalyti savo patyrimais su tais, kuriems teks netrukus eiti tuos pat kryžiaus kelius. Imu tad atlikti savo pareigą. Mano

patyrimai iš Müncheno Funkkarnes ir Bremeno emigrantų stovyklos, o taip pat iš laivo, bus naudingi būsimiems emigrantams.

1. **Popieriai.** Iš mūsų stovyklos mus aprūpino išsivaidavimo liudijimais ir skiepijimų pažymėjimais. Nei vienu nei kitu pasinaudoti neteko. Išsivaidavimo raštų gavau net 7 egzempliorius, vieną įpiršau Münchene, nors jo nereikavo, kiti paliko nenaudoti. Skiepijimo pažymėjimo niekas nežiūrėjo. Bremeno stovykloje beveik visiems skiepijimo raupus, kam pavyko išsiskirti Bremene, buvo skiepijamas laive. Bet tai mažai skauda operacija, kitų žymiai skaudesnių, visai nebuvo patsoma. Prieš išlipant iš laivo, tokių pažymėjimų nebuvo reikalaujama.

2. **Sveikatos tikrinimas.** Po rimto patikrinimo konsulate, dar prieš išduodant vizas, mus tikrinio keletą kartų Bremene, tik paviršutiniškai gydytojas žiūrėjo į akis, į gerkle, viena kartą tikri-

Kontrolės Istaiga Vokietijai

Berlynas. Sausio 17 d. amerikiečių, anglių ir prancūzų karinial gubernatorių išleido bendrą raštą, kuriuo oficialiai pranešama apie naujos kontrolinės Istaigos Vokietijai įsteigimą. Rašte sakoma, jog ūkinė ir mokslinė raida nebus trukdoma. Istaigos tikslas yra prižiūrėti, kad Vokietija niekuomet nenektų taikiems tikslams. Ši Istaiga yra tiesioginė karinių gubernatorių žinioje. Jai priklauso su saugumu susijusių įstatymų leidimas ir vykdymo priežiūra. Istaigos paskirtieji inspektoriai turi teisę be atskiro pranešimo ar perspėjimo inspektuoti visas pramonės įmones ir kt. Karinių organizacijų steigimo sukrūdimas ir militarinės dvasios nuslopimas yra taip pat vienas iš pagrindinių Istaigos tikslų. Ši karinio saugumo Istaiga susidedanti iš specialių įgaliotinių ko-

miteto ir komisijos bei trijų skyrių: karinio, pramonės ir ūkinio.

ŽIEMOS MANEVRAI PRIE REINO

Frankfurtas. Pirmadienį 6 val. ryto prasidėjo amerikiečių okupacinių pajėgų žiemos manevrai. Manevrai vyksta prie Reino. Jie bus dviejų fazų. Pirmoje fazėje amerikiečių pajėgų elitais — I — amerikinių divizijų kartu su US Constabulary kariais stengsis apginti Reino tiltus ir kitus perėjimus nuo iš vakarų puolancio priesio. Kai Reino srity susirinks visa manevruojanti kariuomenė prasidės antroji fazė. Ši kartą viena armija turės uždavinį apginti Reino perėjimus nuo iš rytų puolancio priesio, ir kai šis trauksis — vyti į jį iki amerikiečių — sovietų zonų sienos.

no, ar vyrai kartais nėra moterys. Kiekvienam atvykusiam į Bremeno stovyklą atliekama šlykšti ir negarbinga operacija, kai dezinfektorius dideliu švirkštu įpučia už apykaklės miltelių du puarazū. Visa laimė, kad galima po dusu nuplauti tą smarvę nuo kūno. Ar nebūtų tiksliau išmaudyti naujai atvykstantį ir išdezinfeekuoti jo baltinius?

3. **Kiek багаža galima vežti?** Bet kuri priimanti emigrantus šalis yra suinteresuota, kad tai nebūtų paskutiniai ubagai. Suprantama, kad tai, ką mūsų teritorijai tebeturi ar išsigijo, turėtų būti gabenama su savim, nors tai ir nebūtų briliantai ar auksas. Labai keista buvo Amerikos laikraščio informacija, kad emigrantai nevežtų to, ką galima Amerikoje įsigyti. Mūsų žmonių turtas ir taip nėra didelis; devėti drabužiai, patalynė, knygos, kartais fotokamera ar akordeonas. Kitų emigrantų багаže matome didesnes medines skrynas su porcelianiniais servizais, laikrodžiais, kalfais... Münchene radome skelbimą, kad kiekvienas emigrantas gali vežti 50 kg багаžo ir 30 kg su savim, viso 80 kg. Tie žmonės, kurie turėjo daugiau, buvo verčiami dėti prie kitų su lengvesniu багаžu. Dėl to kilo įvairių nesupratinimų ir atsirado proga tepimams. Bremene buvo paskelbta, kad į багаžą galima atiduoti po 150 kg nuo žmogaus, o reikalui esant ir daugiau. Laivų bendrovėje paaiškino, kad nemokamai galima vežti 20 kūb. pėdų (apie 0,5 kūb. metro) багаžą, o už kiekvieną sekancius 20 kūb. pėdų reikia mokėti po 1 dolerį (vokiečių pinigais apie 2,5 DM). Todėl kiekvienas emigrantas, kuris turi kiek didesnį багаžą, padarys protingai nugalėjęs jį stačiai į Bremena.

(Bus daugiau)

Trumpai iš visuo

Ankara. Prezidento paskirtas min. pirmininkas Semsettin Guntaltay sudarė naują Turkijos ministrų kabinetą.

Vašingtonas. JAV senato užsienio reikalų komisija viena balsu patvirtino Achesono paskyrimą naujoju JAV užs. reik. ministru.

Berlynas. Dr. Adenaueris ir Karl Arnolds neseniai pradėjo daryti žygį sujungti CDU ir Centro partijas. Neseniai prieš tokią susijungimą griežtai yra pasisakęs Hessenso Centro partijos pirmininkas.

Haga. Amerikiečių pasiūlyma iki 1950 m. balandžio 1 d. įkurtoms „Indonezijos Jungtinės Valstybės“ suteikti suverenitetą oficialios Olandijos kalbėtojas pavadinio „pavyzdžio neturinčių įsimaismų.“

Maskva. Iš patikimų šaltinių pranešama, jog maršalas Zukovas einas aukštas SMV pareigas Tolimuosiuose Rytuose ir vadovaujasi komunistų žygiui Kinijoje.

Viena. Austrijos komunistų partijos „darbo gvardijos“ vadu paskirtas buvęs generolas Franck, kuris buvo paktas ir nelaisvė ir perėjo sovietinė apmokyma. „Darbo gvardija“ šiuo metu turi 11.000 vyrų.

Berlynas. Rytumų su vokiškų sričių įjungimu į Lenkijos valstybės teritoriją, vienas iš Lenkijos seimo narių pareiškė, jog lenkiškų sričių sujungimas su metropolija yra įvykęs, nors reikalingas „socialdemokratiškas“ laisvės, SED partijos je pavadinio „Kremliu imperializmas“ Naujai partijai vadovauja buvęs SED narys K. H. Scholz.

